СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 234. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 1-го грудня 19944. No. 234. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, December 1, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

КОНГРЕС ПРИЙМАЄ ЗАКОНОПРОЄКТ РОЗБУДОВИ ДОРІГ НА ПІВТОРА БІЛІОНА

ВАШИНГТОН. — Палата репрезентантів приняла в вітвертім голосуванню законопроєкт розбудови доріг з видатком півтора біліона долярів. Програма обійме час трьох літ після покінчення війни. Сенат уже давніше приняв такий плян, ухвалюючи на нього видатки до висоти одного біліона і 350 міліонів. Тому, що між обома палатами є різниця, законопроєкт піде під наради спільної конференції. Оба законопроєкти погоджуються на тім, щоб половину видатків придбали стейти, а другу половину федеральний уряд.

Законопроєкти перейшли вже тепер, щоб дати час стейтовим леґіслятурам передискутувати ще їхні пляни і поухвалювати відповідні закони.

МІСЦЕ В КАБІНЕТІ ДЛЯ ВОЛЕСА.

ВАШИНГТОН. — Віцепрезидент Генрі Волес, якого урядування кінчиться з кінцем теперішньої каденції, дістав запрошення від президента стати членом кабінету, як про це говорять в політичних колах. Волес згодився на це і вибрав собі становище секретаря торговлі. Одначе його іменування буде ще залежне від наставлення теперішнього секретаря торговлі, Джовна. Джовнс займає ще другу високу позицію, а це предсідника Ріконстрокшен Файненс Корпорейшен. Він мабуть зрезиґнує зо становища секретаря торгівлі, а затримає становище предсідника фінансової корпорації.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ДОМАГАЄТЬСЯ ПОПРАВКИ ЗАКОНУ ВАҐНЕРА.

НЮ ОРЛЕАНС. — На конвенції Американської Федерації Праці принято домагання зміни робітничого закону Ваґнера в цій точці, де говориться про „утримання чистоти фахових юній". При явнім голосуванню через повстання з місця принято резолюцію із заявою, що робітництво тримається дальше зобовязання не виходити на страйк аж до кінця війни.

СТЕТИНІЮС ЩЕ НЕ ПОТВЕРДЖЕНИЙ СЕНАТОМ.

ВАШИНГТОН. — Зовсім несподівано підніс сенатор Вилйем Ланґер спротив проти затвердження іменування Едварда Р. Стетиніюса новим секретарем стейту. Тому, що затвердження вимагає одноголосної згоди сенату, справа мусить тепер підпасти дискусії і щойно піля дискусії прийде до поновного голосування. Зате сенат затвердив одноголосно іменування ґен. Петрика Горлія амбасадором до Китаю.

ЖИДІВСЬКИЙ КОНҐРЕС У СПРАВІ МЕНШИН.

АТЛАНТИК СИТІ. — На засіданню політичного комітету Світового Жидівського Конґресу принято домагання, щоб Обєднані Держави скасували в Німеччині і в краях звільнених спід націстівської окупації проти-расові і проти-релігійні закони та привернули повні права і законний стан для меншин. Комітет висловив думку, що мир можна осягнути лише тоді, коли Обєднані Держави постараються направити кривду, заподіяну релігійним і расовим меншинам у Німеччині і краях її сателітів.

НЕ БУДЕ НАУКИ ДЕМОКРАТІЇ ДЛЯ НІМЕЦЬКИХ ПЛІННИКІВ.

КЕМБРИДЖ (Масс.). — Гурток професорів університету Гарвард звернувся до департаменту війни за дозволом учити німецьких плінників в Америці засад демократії. Цьому плянови спротивився секретар війни Стимсон і вислав належну відповідь проф. Воренови А. Лівієви, який є провідником гуртка. У листі Стимсона сказано, що всі воєнні плінники в Америці мають свободу науки і дискусії в любих їм напрямках тому вони можуть самі пізнавати засади демократії.

ВШАНУВАЛИ ВИНАХІДНИКА НОРДЕНА.

НЮ ЙОРК. — У Готелю Пенсилвенія відбувся обід у честь Карла Л. Нордена, уроженця Голяндії, за його винаходи, придатні в теперішній війні для Аліянтів. Йому приписують винахід „Норденових очей" на бомбовиках і Норденового „автоматичного пільота". Ці винаходи тепер приміщені на кожнім бомбовику кляси В-29. На обіді передано Норденови Медалю Голія, призначену Американським Товариством Механічних Інжинірів „за якийсь єдиний великий та ґеніяльний подвиг на полі інжинірства, який приносить прилюдний хосен загалови". У промові з нагоди принятт медалі Норден виявив, що він відступив урядови Злучених Держав всі патентові права для своїх винаходів.

Канадійський премієр заперечує вісти про бунт в армії

ОТАВА. — Парлямент вітворено у приявности представників преси і при виповнених публикою ґалеріях, щоб обговорити положення з нагоди опору озброєних вояків перепустити потяг наладований військом з місцевости Терес, у Бритиш Коломбії.

У палаті послів премієр В. Л. Мекензі Кінг дав відповідь на запит опозиційного посла Р. Б. Гансона, про стан револьти у війську. Премієр заявив: „Це не бунт, рішучо не бунт". Премієр візвав теж послів, щоб вони не погіршували положення, коли воно й так важке.

У часі дебати промовляв бувший міністер оборони полк. Дж. Л. Ралстон, виявив, що ще в часі своїх відвідин воєнного фронту в місяцю жовтню він завважав, що бойові одиниці піхоти впали дуже низько, не зважаючи на значні переміни, яких доконано. Колиб він був знав ще в літі про такий стан, то він вже тоді був би домагався, щоб уряд зробив ужиток із свого права і перевів постанову, щоб вислати затягнених вояків до служби заморе.

Західне побережжа є ще й тепер осередком зорганізованого опору, у якім беруть участь відділи, що говорять по англійськи й по французьки. Одначе міністер оборони ґен. А. Дж. Л. Мак Нотон заявляє, що в опорі взяли участь найвище 25 відсотків затягненого війська.

ҐРУПА ЦЕРКОВНИКІВ В ОПОЗИЦІЇ ДО ЗВЯЗКУ УРЯДУ З ВАТИКАНОМ

ПИТСБУРҐ. — На дворічнім зібранню Федеральної Ради Христових Церков в Америці висловлено спротив проти дипльоматичних звязків уряду з Ватиканом на такій підставі, що такий поступок „дає першенство одній церкві понад інші у відношенню до американського уряду". Рада признає, що при різних нагодах може зайти потреба хвилевого порозуміння для економічної або політичної акції, але в цілости „постійний урядовий звязок між нашим урядом і Ватиканом" понизить американську засаду відділення церкви від держави — сказане в резолюції. Рада висловлювалася, що ця постанова не йде проти римо-католицизму як релігійної віри. Навпаки, рада назвала Римську Католицьку Церкву „одною з великих галузей історичного християнства".

Чорчил заповідає війну до літа

ЛОНДОН. — Відкриваючи шесту воєнну сесію британського парляменту, премієр Чорчил заявив, що в Европі не можна сподіватися скорого закінчення війни. На його думку, війна проти Німеччини не покінчиться вчасним літом, як він говорив був давніше, але аж в літі.

Чорчил виявив, що порт Антверпен відкритий для аліянтської плавби.

ФРАНЦІЯ ПЕРЕБЕРЕ НА ДЕРЖАВУ КОПАЛЬНІ

ПАРИЖ. — Французький уряд збирається перебрати на державу багато промислових і копальняних підприємств. Наперед переберуть майни, котрі уряд буде експльоатувати не як вітку уряду, а як державне підприємство.

КВАПІНЬСКОГО АКЦІЯ НЕ ПОВЕЛАСЯ

ЛОНДОН. — Ян Квапінські, польський соціяліст, котрому Рачкевіч, польський президент на вигнанню, припоручив створення нового міністерського кабінету по резиґнації Міколайчика, повідомив Рачкевіча, що він цього непотрафив зробити. Тоді Рачкевіч дав те саме припоручення Томашови Арцішевскому, що є наслідником президента Польщі й, як Квапіньскі, належить до соціялістичної партії. Це вже старий чоловік, котрий воював ще проти царату та був політичним утікачем у 1899 році.Підчас першої війни він брав живу акцію коло відбудови Польщі на спілку з Пілсудским, з котрим розійшовся, як Пілсудскі покинув соціялізм і став диктатором. Підчас цеї війни він брав участь у підпольній акції проти німців і вспів вирватися за границю.

На місце Ромера, що з уступленням Міколайчика з премієрства уступив зо становища міністра заграничних справ, стане відай ним Адам Тарновскі, що тепер є польським послом до Чехословаччини.

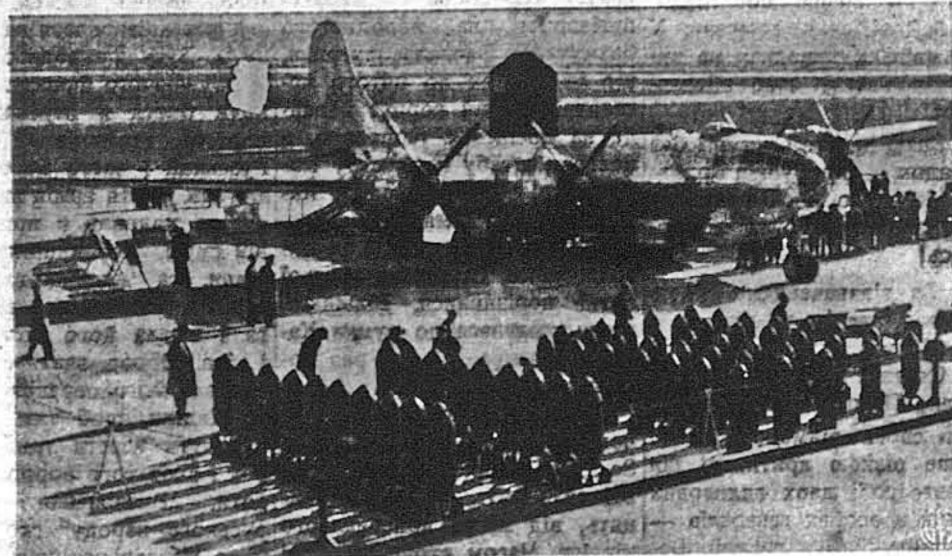
ПОВНИЙ РОЗРИВ З МОСКВОЮ МАЙЖЕ ДОВЕРШЕНИЙ

МОСКВА. — Зо совєтської преси „Правда", орган комуністичної партії, перша забрала голос у справі перемін у польськім уряді в Лондоні. Каже „Правда", що Міколайчика повалили реакціонери, які не хочуть допустити до вирішення польської проблеми. Вона каже, що резиґнація Міколайчика буде доброю наукоюдля всіх поляків на еміґрації, які ще не найшли в собі сили зірвати з реакціонерами та які не хочуть зрозумітив, що одинока дорога для всіх справжвіх польських патріотів це співпраця з люблинським комітетом.

Обсерватори добачують у цьому виступі „Правди" доказ, що нікому вже не вдасться привернути взаємини між совєтським урядом та польським урядом у Лондоні.

АРЕШТОВАНО СОТКИ ЗА ПРИЧЕТНІСТЬ ДО ЗАМАХУ НА ЛОРДА МОЙНА

КАЇРО. — Внаслідок замаху на лорда Мойна, британського посла на Середньому Сході дня 6. листопада, в Палестині арештовано принаймні 600 осіб, яким закидується причетність до замаху, а принаймні приналежність до жидівської терористичної орґанізації.

В ДАРУНКУ ДЛЯ ТОКІЯ. — Зачалося вже частіше бомбардування столиці Японії. Чуємо тому щораз частіше за славні американські бомбери В-29. А на образку бачимо такий бомбер, як і бомби, які він скидає. Це такі, якими щойно бомбардовано Токійо. Отся сцена знята на летунському полі в Вашинґтоні.

ЗАТОПЛЕНО 13 ВОРОЖИХ КОРАБЛІВ З 4,000 ВОЯКІВ

ГОЛОВНА КВАТИРА НА ЛЕЙТЕ. — У дво-дневім бою американських летунів проти японських кораблів, що везли військові посилення для японської армії на филипинському острові Лейте, американці затопили 13 японських кораблів, у тому числі 3 нищителі, разом з принаймні 4,000 японських вояків, що були на тих кораблях. Лише два вантажні кораблі дісталися до берега коло Ормоку. Вони вже почасти висадили своїх вояків, коли американці заатакували й їх та затопили.

Бій почався у вівторок ранком і досягнув вершка у середу, коли американські літаки різного типу просто вкрили небо бючи по японцях бомбами й зо скорострілів.

ТРЕТЯ АТАКА НА ТОКІЙО.

ГАВАЇ. — По раз третій за шість днів били американські суперфортеці по японській столиці Токійо. Цеї атаки доконано знову несподівано ніччю. Доконали її літаки, що мають свої бази на Сайпані.

Летуни, що брали участь у цьому рейді, бачили огні, що горіли ще з двох попередніх рейдів.

Японське радіо почало відгрожуватися американським летунам, що впадуть на землю підчас рейдів на Японію, лінчом населення.

ДАЛЬШІ ЯПОНСЬКІ УСПІХИ В КИТАЮ.

КЕНДІ (Сейлон). — Японські війська в Китаю вступили в провінцію Квейчов і дійшли вже на віддаль 95 миль від Квайянґу та всего 300 миль від Чункінґу.

Уряд Кай-Шека каже, що ситуація ґрізна, але не бачить ще основи до розпуки.

ПЕРЕД РІШАЛЬНИМ БОЄМ НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Загальну увагу в західній Европі звертають тепер на себе аліянтські війська на північній частині західного фронту, де Американська Девята й Американська Перша Армія у середу зробили поважний прорив у німецьких лініях, а Канадійська Перша Армія посунулася на фронт напроти міста Клеве, що становить північний конець Лінії Зигфрида. Загально догадуються, що власне в цій околиці розіграється вирішальний бій цілої кампанії.

По страшному 5-годинному баражу Девята Армія посунулася рівниною Кельну. Зо занятого нею Козлара вона перейшла ріку Інду, захопила місто Бек та дійшла аж до Ліндерна. Цей три-чверти-милевий поступ на добу представляє поважний успіх, коли взяти під увагу, що війська весь час брили глибоким болотом проти вбивчого ворожого огню.

Перша Армія очистила з ворога Гіртґенський ліс та посунулася на віддаль 4 миль від Дірена. Німці залляли водою простір на схід відҐайленкірхена.

Третя Армія посунулася наперед три милі. Її центр та праве крило досягнуло вже границь Зарської кітловини.

ВЕЛИКИЙ РЕЙД НА НІМЕЧЧИНУ.

ЛОНДОН. — Понад 1,000 американських важких бомбовиків й таке число боєвиків літало в середу понад Німеччиною, не стрічаючися ніде з німецькими летунами. Бомбовики розбили рафінерії нафти коло Місбурґу та залізничі варстати у Гамі.

Британські літаки робили свій перший рейд днем та скинули 4,000 бомб на Дуісбурґ, у Рурщині, а потім зробили ще нічний рейд на Ґановер.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ПІДХОДИТЬ ДО АВСТРІЇ.

ЛОНДОН. — Російські війська й югославянські партизани почали наново офензиву проти Будапешту. Вони видно хочуть одночасно обійти Будапешт з південно-західного боку й загрозити Австрії.

Червона Армія заняла коло 330 місцевостей, у тому числі великі міста Печ, Могач і Батасек.

На півночі Червона Армія очищує ще з ворога Дукельський провал. У Польщі більших воєнних рухів нема, бо тепер Польща потапає в болоті.

НАЦІСТИ РОЗСТРІЛЮЮТЬ МАСОВО РОБІТНИКІВ.

БЕРН (Швайцарія). — Шафгавзенський часопис „Арбайтер Цайтунґ" подає, що втікачі з Німеччини оповідають, що націстичний уряд хопився останніми часами засобу масових розстрілів робітників, аби заставити робітництво працювати в фабриках амуніції й не допускати до страйків. На приказ Гайнріха Гімлера розстріляно в Манґаймі недалеко по повітряному рейді 300 робітників. Страйк у Дісельдорфі здушено доперва тоді, як посилення для націстичної поліції змасакровали кількасот людей.

Німецька поліція розкрила, що в жовтні виконано присуд смерти проти 463 осіб. З них 298 були німці, з котрих 213 засуджено для політичних цілей, а решту за ведення чорної біржі й за грабіжі підчас рейдів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Хліб і воля

Джосеф Бол, республиканський сенатор з Міннесоти, що підчас останніх президентських виборів наробив немало шуму своїм піддержуванням кандидата Демократичної Партії, виступив у Ню Йорку на ювилейному бенкеті одної поважної громадянської встанови зо знаменними думками, які заслугують на те, аби над ними застановився кожний американський громадянин.

Порушив він саме питання відношення двох найбільше загальних кличів і домагань нашого часу: домагання економічного забезпечення й домагання свободи. Сенатор Бол вийшов з поняття демократії, котру мовляв треба розуміти, так у домашній політиці, як і в міждержавній політиці, як повніше досягнення рівних прав, свобід і нагод для всіх одиниць. З тої причини цей край повинен уважати своєю ціллю забезпеки не тільки для кожної людини в свобідній Америці джаб, як нагоду до праці.

Він звертав при тому увагу, що самим джабом ще не вичерпується поняття демократії, бо можна дістати економічне забезпечення й без політичної свободи. На доказ що таке можливе, сенатор Бол показував на примір німецького народу під націстичним режімом; мовляв, німецький народ з тридцятих років цього століття так занявся погонею за економічним забезпеченням, що при тому втратив всяку свободу. Як другий приклад сенатор вказував на Росію, котра, мовляв, не має політичної демократії, але має відай стільки економічної й суспільної демократії, кілько мають неодні із її союзників.

Для контрасту сенатор Бол подав приклад Нової Зеляндії, „котра нині є майже так соялістична, як Росія," а прецінь має безсумнівну політичну демократію.

Сенатор Бол виразно остерігав, аби не брати економічного забезпечення за політичну свободу. Прецінь найкраще економічно забезпеченою людиною є чоловік у вязниці, засуджений туди на досмертний речинець. Та ледво чи він є вільною людиною.

Виходячи з таких основ, сенатор радив громадянству не покидати ніколи одної боротьби зо занедбанням другої. Він говорить між іншим про боротьбу за політичну свободу зовсім конкретно, перечисляючи явища, з якими нам треба боротися. Отже громадянству треба вистерігатися расової дискримінації, урядової контролі над працею через ведення всіх економічних установ, далі тенденцій до монополій корпорацій, до збирання капіталу для продукційних цілей, проти надуживання економічної сили, до зловживань по робітничих юніях і т. ін. Між іншим сенатор Бол добачує небезпеку для свободи в збиранню щораз більше ґазет у руки щораз меншого числа власників.

Як боронитися проти таких тенденцій, сенатор Бол не подав. Оставив видно це для думки громадянства, немовби він був певний, що громада, яка знає, проти чого їй боротися, вже буде знати, яким способом це зробити.

Стетініюс секретарем стейту

Злучені Держави є тепер загружені в світову війну і в світову політику. Як з одної так і другої справи треба нам тепер вийти з перемогою ради охорони нашого краю та його ідеалів, як теж і ради забезпечення цілому світови мира і кращого життя. Ось тому і таке важне, хто є у проводі нашої заграничної політики, хто є нашим міністром заграничних справ, або як ми називаємо, хто є нашим секретарем стейту.

Отже питання це було актуальним уже довший час, бо вже від року кружляли в Вашінґтоні вісти, що Кордел Гол, що сповняв цей уряд довше ніж котрийнебудь інший на тому становищі, недомагає на здоровлю і видержить найдовше до президіяльних виборів, а потім уступить.

Так і сталось. Кордел Гол вніс на руки президента Рузвелта резиґнацію і піддав, щоб на цей уряд іменувати когось з молодших.

І це теж сталось. Президент резиґнацію з жалем приняв і назначив наступником Гола його співпрацьовника, підсекретаря стейту Едварда Р. Стетініуса мол., що має всього 44 роки.

Що означає ось та зміна? Коли переглянути різні голоси, в Америці, в Англії, чи деінде, що прощають Гола, а витають Стетініюса, то з них виходилоб вдоволення, що далі буде продовження тої заграничної політики, що була й досі. Значить, що на загальну думку зміна в особах в департаменті стейту не потягне за собою ніяких радикальних змін в відношенню нашого уряду до різних держав, ні до різних міжнародних конфліктів та проблєм. А чи все таки є де яка зміна — так пишуть — то рішатиме тут той „бос", що був і передше, себто сам президент Рузвелт, що був і далі є „властивим секретарем стейту".

Ось така є дійсність, але вона не відбирала в нічому значіння і впливів, що їх мав попередній секретар стейту, Кордел Гол, вона теж не зменшить значіння нового секретаря стейту Стетініюса, що є людиною небувалих бизнесових та адміністративних спосібностей, які особливо відомі з його діяльности як президента Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен, а ще більше як орґанізатора Ленд-Лізу. Його політично - дипльоматичні спосібности теж дали себе вже пізнати, як кажуть, головно при підготовці конференції в Домбартон Овкс. Він теж добре обізнаний з проблємами світового замирення, як і з цілим апаратом департаменту стейту. І має особливий такт, гнучкість в поведенню з людьми, та бизнесовий підхід до справи.

Отже многі добрі прикмети заважили на тому, що на нього впав вибір. А що вибір був вдатний, то пізнати найкраще по тих різних голосах, що цю справу обговорюють. Вибір вважають вправді компромісовим, але, якщо брати особи інших кандидатів під увагу, як от особу дотеперішнього віцепрезидента Волеса, то вважають, що коли іде про загальне вдовілля, в краю і поза ним, то вибір є дійсно добрим.

Микола Чубатий.

Польсько-російська кріза на самім вершку

Уступлення Станислава Міколайчика з становища премієра польського уряду на вигнанні це видимий знак закриваної назовні кризи у польсько - російських відносинах, що осягнула сам вершок свого заострення. Станислав Міколайчик, як хлопський премієр польського уряду на вигнанні, дотягнув політику Польщі мабуть до того ступня пониження, поза яким не лишалося йому хиба нічого другого як самому поїхати до Сталіна та попросити бути премієром під його червоною рукою в Люблині.

Премієр Міколайчик подбав про усунення ґенерала Сосновского з уряду заступника президента; його місце заняв соціяліст і недавний боевик проти німців Арцішевскі. Якось так нишком і без гомону відсунули ген. Сосновского також від начальної команди над польським військом. А недавно появилося дрібна вістка, що ген. Сосновскі виїхав на відпустку до Канади, до родини. Отже виїхав на відпустку тоді, коли на фронті кипить боротьба. Це був очевидно твір С. Міколайчика, який був переконаний у своїй наївности, що тими уступками прихилить Сталіна та склонить його залишити плян Росії утворити з Польщі протекторат Росії над новою ґуберніею „Привіслянсскій Край".

С. Міколайчик остаточно вже й погодився, як доносила преса, на лінію Курзона, себто погодився відступити Советам Західну Україну та Західну Білорусь, але таки нiщо не зискав.

Нема ґарантії, що Польща буде незалежною державою.

Одну річ хотів дістати Міколайчик, а саме ґарантію від Англії та Америки, що решта Польщі буде вповні незалежною державою. Одначе такої ґарантії він не міг дістати ні від Англії ні від Америки. Американський департамент стейту вияснив лаконічно, що Америка ніколи ґарантій не давала нікому в справах европейських держав. Деякі часописи доносили, що Міколайчик і в цій ситуації не хотів уступити, одначе він тепер вже мав дістати димісію проти власної волі. Доказом того це, що його партія людовців перейшла до опозиції в Раді Народовій в Лондоні. В той спосіб закінчив марну свою політичну карієру Станислав Міколайчик. Вона колись перейде до історії під розділом: Перший премієр підлеглої Советам Польщі.

Президент Польщі Рачкевіч призначив премієром дотеперішнього віцепремієра Яна Квапіньского, соціяліста з бувшої російської займанщини, себто з так званої Конґресівки. Квапіньскі сам вихований в підземеллях царської Росії, досконало знає большевиків, на всякий випадок куди краще ніж наївний шльонзак Міколайчик, що думав виторгувати від Сталіна назалежність Польщі. Квапіньскі правда, не зазначився досі виразно ніякою протисоветською працею, одначе вже це саме, що він колишній товариш нинішних верховодів Росії, вистарчало, що советська преса, писана російською та польською мовою, проголосила його протисоветським чоловіком, та що важніше, правим та реакційним політиком, не зважаючи на його соціялізм. За російськими донесеннями таке саме повторила світова преса.

Всеж таки поставлення у проводі польського уряду на вигнанні дотеперішного віцепремієра Квапіньского свідчилоб, що поляки в Лондоні прийшли до переконання, що торгами зі Советами нічого не осягнуть та розпочали наново самостійну політику, що не числиться з доконаними фактами поділу впливів в Европі поміж великі держави та признання Советам наділі протекторату над цілою середною Европою.

Ніхто хіба не сумнівається, що Польща справу основно програла, бо цей рід політики приходить вже запізно супроти доконаних фактів поділу Европи на сфери впливів, при чім Росія дістала Східну та середущу Европу.

Зовнішна та внутрішна політика Польщі.

Дотеперішня політика Польщі, яка хотіла бути реалістичною, показалася зовсім нереальною та мало не фантастичною. Політика польського уряду в Лондоні опиралася все на переконанні про великодержавне значіння Польщі, яка може виступати як рівний партнер Советів та з ними ділитися впливом на землях України та Білоруси. В колах лондонських поляків все ще жила ідеольоґія Андрусова, себто та, що Росія погодиться з Польщею, відступаючи під її розпорядимість хоч частину українських та білоруських земель. Таку політику репрезентував передовсім відомий ворог українців, професор львівського університету, Станислав Ґрабскі, відомий русофіл та уособлення політики згоди з Росією за ціну поділу панування Польщі та Росії над Україною. Показалося, що це було наївне ливання в історії 17-го століття. Ця політика не здавала собі справи з того, що політика Андрусова можлива була тоді, коли сили Польщі та Росії були сяк-так хоч приблизно вирівнані. Нині відношення сил Польщі та Росії є таке, що Росія є потугою, а Польща слабою. Нині Росії не треба ділитися з Польщею пануванням над Україною, коли вона може мати під своєю кормигою цілу Україну. Тай цілу Польщу.

Тому політика ґрабщини, якою її автор потрафив натхнути і наївного Міколайчика, показалася відразу нереальною. Росія мала готовий плян скомунізувати Польщу не від нині. Від більше ніж двох років [illegible] в Москві Комітет Патріотів Ванди Васілевскої. А пізніше створила Москва свій уряд в Польщі під назвою Комітет Визволеня Народовеґо з власною армією Берлінґа. Не важне це було, що ця армія ще носить польські вірли, біло-червоні прапори, що ще грає гимн „Єще Польска не зґінла". Це все омана, яка скоро почне зникати, бо прапори зачнуть червоніти, польський орел прибирати форму серпа та молота, тощо. Основне це, що люди цього комітету вже нічого самі не роблять без благословення Сталіна, а це головне. Реальний факт був один, що Польща проросійська не є вже самостійною державою і з тим фактом повинен був здавна рахуватися польський уряд на вигнанні в Лондоні та повести політику боротьби за визволення Польщі при помочі всіх моральних сил у світі.

Реальна політика Ґрабского довела тільки до внутрішної деморалізації в Польщі. Задурманена переговорами зі Сталіном частина недосвідчених в російських справах поляків зачала вірити про можливість згоди з Росією. Стали допасовувати до бажань Кремля внутрішні реформи майбутньої повоєнної Польщі, як земельну реформу, робітничі справи, тощо. Це викликало тільки внутрішний заколот, бо серед наївних це вироблялo переконання, що тут йде дійсно про різниці між поляками більше правих та більше лівих поглядів, а не про справу істнування чи неістнування Польщі як самостійної держави в Европі.

Яка була можлива політика Польщі в цій ситуації?

В цій ситуації одинокою реальною політикою булаб політика оборони незалежности Польщі при помочі всіх моральних в Европі сил, так само як Польща заінтересованих в спиненню червоного кошмара, що своєю тінь розтягнув над східною та середущою Европою. Тими моральними силами є незалежницькі сили України, Білоруси, Литви, Лотви, Естонії, Фінляндії, Словаччини, Румунії, Болгарії, Югославії, а в деякій мірі й Туреччини та інших граничних держав. Цей бльок міжнародної моральности може притягнути на свою сторону також християнські церкви та всі сили міжнародної справедливости в таборі аліянтів.

Та щоби підняти боротьбу за незалежність Польщі в імя засад міжнародної моралі конечною передумовою є, щоби самі поляки позбулися неморальних замислів панувати над своїми східними сусідами. [illegible] говорячи, по зреченні аспірацій поляків панувати над другими, Польща моглаб справді стати осередньою силою в орґанізації бльоку проти міжнародного розбою Росії. Не може апелювати ніколи до моральних засад той, хто сам тих засад не зберігає. В результаті уряд Міколайчика не з доброї волі, не з моральних рацій, але з примусу зрікся непольських східних земель, але й тоді вже не міг дістати ґарантії незалежности Польщі. Значиться і східні землі поляки стратили і Польщу загирили.

Нині підняти боротьбу на нових основах дещо важче, бо й авторитет лондонського уряду понизився торгами і внутрі, серед поляків, Міколайчик вніс деморалізацію. Положення поляків нині нічим не ліпше від положення українців, не зважаючи на істнування польського уряду та армії. Мабуть аж супроти большевицького пекла, що запанує над всіми сусідними землями України та Польщі ті два народи прийдуть до переконання, що їх інтереси куди більше спільні як думали їх предки. Самостійна і соборна Україна так само потрібна Польщі, як і Україні потрібна незалежна, але сприязна з нею розмежована Польща.

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІҐТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю"

88)

— Ну, ну, також скажете! — перебив Володченко невдоволено. — Числіться, підполковнику, з словами. Це нам з ґенералом Ґіленшмідтом прийшла така, як ви кажете, божевільна, — це слово ґенерал вимовив з притиском, — думка. Наш командант, ґенерал Леш, її зовсім божевільною не вважає, навпаки, проект наш одобрив, тож його післано на розгляд штабу фронту і верховного головнокомандуючого. Покищо наказано створити партизанські відділи по дивізіях корпусу на пробу. Ні один з великих князів у справу не замішаний.

— Прохаю вибачити мій невмістний вислів, ваше превосходительство, — вибачався Паволоцький. — Проєкт, на мою думку, всеж таки невідповідний.

— Чомуж не відповідний? Вояку однаково, як гинути, раз гинути доводиться.

— Не зовсім. Куля всеж таки не шибениця, а вояк не шпигун. На щож давати йому такі півшпигунські завдання? Чиж не жаль вам людей? Ваш проєкт вояцтву мотуз на шию закладає.

— На війні всі засоби добрі, — похмуро повчив ґенерал.

— Не перечу! Але на мене прошу не покладати надій.

— Навіть колиб вам було наказано в порядку дисципліни?

— Такого наказу не виконаю, ваше пр-во, — сказав Паволоцький твердо. — Раз партизанські відділи творитимуться на добровільному принципі, нікого змушувати не все таки виданий, то дозволю собі вам пригадати уступ з можна. Колиж наказ був би воєнних правильників, де говориться дослівно: Нижчий ранґою вправі не виконувати наказу своїх зверхників, коли наказ спрямований проти істнуючого державного устрою, особи імператора, або підриває бойові сили держави. У безсумнівних випадках не виконання наказу стає обовязковим.

— Знаю про той уступ і без пригадок, — пробубнів Володченко сердито. — Шкода, що відмовляєтеся. Могли відзначитись!

— За відзначеннями ціною людських жить я не вганяю.

— Це ваше останнє слово?

— Останнє і незмінне, — потвердив Паволоцький.

Що своєю відмовою, а ще більше різкою критикою він наживає собі двох впливових ворогів в особах ґенералів — Паволоцький був певний. Володченко з Ґіленшмідтом свого діпнуть,[34]) на нього звичайно, посиплються придирки, а може й підступи. Проте не дбав. Рішив, що його сотня ні одного партизана не дасть.

Ще кілька днів відходили спокійно. Пошесть закладів поширилася; не минала вже сотні Паволоцького. Грузинський князь Вачнадзе заложився з князем сербським — Караґеорґієвичем на породистого бахмута.[35]) Вачнадзе твердив, що липня так до пятого четвертий кінний корпус перейде на російську територію, з постоєм штабу корпусу у Володимирі або Грабовицях. Караґеорґієвич думав інакше — далі Сокаля відступати не погоджувався. Старшини третьої сотні порізнилися. Більшість всеж вхилялася до думки Караґеорґієвича. На цей раз помилилися обі сторони.

Два тижні корпус без сутичок котився на північний схід. За день відходив небагато: верств десять, рідше пятнадцять, від місця попереднього нічлігу. Часом стояв на місці день і два. Для якої цілі — не знав ніхто, — не знав мабуть самий Ґіленшмідт. Просто приходив телеґрафічний наказ із штабу армії, який розїздив собі по залізниці Ковель-Сарни, день два стояв то в Гулевичах, то гнався до Антоновки, трохи не під Сарнами, по першій вістці дальшого відходу фронтових частин. Восьма армія у цей час крівавилася за підступи до Бугу, природньої опори відступаючого фронту. На півночи бився з переважаючим ворогом талановитий ґенерал Рузський і часто ворога осаджував. Третя армія витанцьовувала кадриль у прикордонній смузі. Люблинщини, Холмщини та північно-галицьких повітів. Відривалася від ворога і ждала його появи день і два. Ворог зявлявся, тоді збивала його передові розвідчі відділи, щоб тим певніше чкурнути верств тридцять-сорок і знов того ворога піджидати. „Визволення карпато-руського народу" сходило на нішо. Невдачі російських військ виправдувалися не бездарністю ґенералітету, тільки шпіонажею галицького населення. Відступ поганився нелюдськими вчинками. Покотилася знов хвиля нагінок, нищення інституцій, арешти і висилання у глиб Росії закладників стали щоденними явищами. З постелі хапалося невинних людей, без пояснень причин, не давалося часу навіть убратися, ніби на розпити до військово поліційного команданта. Родину заспокоювано, мовляв, за годину найдалі, голова родини поверне, а тимчасом його відпроваджувано просто до залізничої стації, де ждали десятка інших нещасливців. Не мало закладників захопив по шляху свого відступу штаб Ґіленшмідта. Не відставав від начальства Володченко. Серебрянчуков з Кулініним наслідували начальство й собі. Їх старання Паволоцький скільки міг параліжував. Та збувшися в особі Петра вірної людини не багато міг помогти. Попереджувати самому, явно, не хотів знов наражуватися на закиди зрадництва і военно-полевий суд. З новим начальством в дивізії запанував і новий дух; за діяльністю Паволоцького стежено. Помагали населенню його односельчани, ніби поза відомом сотенного команданта. (Дальше буде).

[34]) Партизанський відділ сформований ротмістром Чорнозубовим. Всяка чутка про відділ загинула на завжди, однак відділи сформовано при кожній кінній дивізії, правда, не надовго. Їх головнокомандуючим справді став один з великих князів, здається Олександер Михайлович.

[35]) Бахмути — порода коней.

РІК ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ ЗА ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ З ПРИВОДУ 50-ЛІТТЯ У. Н. СОЮЗУ ЗАКІНЧИТЬСЯ З ДНЕМ 30-го ГРУДНЯ 1944. Р. ТИМСАМИМ ОСТАЄТЬСЯ ВЖЕ ТІЛЬКИ 30 ДНІВ ДО ЗАКІНЧЕННЯ ЦЕЇ КАМПАНІЇ. ЧИ ВАШ ВІДДІЛ СПОВНИВ УЖЕ СВІЙ ОБОВЯЗОК СУПРОТИ БАТЬКА-СОЮЗУ В ЦЬОМУ РОЦІ ЙОГО ЗОЛОТОГО ЮВИЛЕЮ? ЧИ ПРИДБАВ УЖЕ ВАШ ВІДДІЛ ДЛЯ СОЮЗУ ПРИНАЙМНІ ТЕ ЧИСЛО ЧЛЕНІВ, ЯКЕ БУЛО ВАМ ПРИЗНАЧЕНЕ? ЯКЩО НІ, ТОДІ СПОВНІТЬ ЦЕЙ ОБОВЯЗОК ЩЕ ДО КІНЦЯ РОКУ! ДІСТАНЬТЕ ПРИЗНАЧЕНЕ ЧИСЛО НОВИХ ЧЛЕНІВ ОБОВЯЗКОВО, КОНЕЧНО! НЕ ДОПУСТІТЬ ДО ТОГО, ЩОБ У СПИСІ ЮВИЛЕЙНИХ СОЮЗОВИХ ПРАЦІВНИКІВ БРАКУВАЛО ВАШОГО ВІДДІЛУ!

Галицька церковна митрополія Перед 200 літами

Смерть митрополита Андрія Шептицького без сумніву розбудить заінтересування українців по цілому світі до національного значіння львівської митрополії, званої здавна Галицькою Метрополією. Згадуючи про цю установу, до якої привязані є теж великі земельні посілости й інші маєтки, варт пригадати собі на її початок, який коріниться ще в існуванню української Галицької Держави з часів Данила та Льва. Тому, що з приходом большевиків до Львова звязана є теж доля української церкви, вважаємо за потрібне познайомити наших читачів з минулим Галицької Митрополії так, як його представляють самі митрополити.

Матеріял до цієї історії вишукав і підготовив до друку один із товаришів Маркіяна Шашкевича, а це знаний письменник і професор львівського університету, Яків Головацький. Історія опирається на латинськім письмі львівського митрополита Льва Шептицького з 1761 р. Цей документ оприлюднив Яків Головацький в українській мові в 1860 р. і додав від себе вступні пояснення, які ми передаємо читачам, заки подамо самий документ. Тому, що Головацький від себе дає замітки, які вказують на настрій і відношення його до цієї справи близько перед сто роками, варт теж пильно перечитати його завваги. Вони такі:

I.

„Поданий тут опис епархії і церков у бувшім епископстві львівськім, галицькім і Каминця Подільського зачерпнений і з найдостовірніших джерел. Він був висланий до римської столиці Преосв. Львом Шептицьким, львівським грекоуніятським епископом. Латинський текст цього письма не був ще досі виданий друком. Він находиться в архіві львівської митрополичої капітули. Ми подаємо його у вірнім українськім перекладі. У ньому представляється нам стан теперішньої митрополичої епархії, духовенства й українських церков так, як вони представлялися перед цілим століттям. Яка разяча є відсталість не так самого часу, як радше понять, представлення і духового життя наших предків у порівнанню з поняттями сучасного покоління! Скільки то перемін зайшло в тім однісінькім періоді, скільки зусиль і дбайливости вложено і кільки душевних та матеріяльних жертв вложили щиріші українці, щоби видвигнути нас на ступень сьогоднішнього духового й морального виховання.

У життю народів, так як і в життю поодинокої людини, бувають спеціяльні важні моменти, які внаслідок своїх подій мають рішальний вплив на довгий час, деколи навіть на цілу майбутність. Вибрані одиниці є двигарями сучасної думки і в життєвих питаннях дають їм загальний напрямок; ввесь нарід скупчує в таку пору свої зусилля, щоб осягнути ціль, спасенну для всіх. Сьогодні одушевляє кожного українця, який розуміє положення нашого народу, змагання до осягнення рівноправности з іншими народами, запорученої нам благодатним словом нашого уряду. Будова Народнього Дому (у Львові — Ред.) разом з другою міською церковою і заложення разом з ними злучених установ, вироблення української мови в літературі і в громадськім життю і піднесення її до рівня з іншими культурними мовами, все те вважаємо за засоби до осягнення нашої головної цілі. Так і сто літ тому наші предки йшли у важних питанях за провідною зорею тодішньої думки; вони змагали до цього, щоб добитися рівноправности з латинським віроісповіданням, яке в тих часах було призначене римськими первосвятителями і польськими королями. Освічені українські ієрархи розуміли своє значіння перед своїми вірними, вони теж розуміли, яке становище повинна була зайняти Українська Уніятська церква супроти Римо-Католицької в тодішній Польщі. Вони завзято обороняли свої права, безнастанно домагалися в Римі і Варшаві, щоб точно пристосовували до Української Церкви надані їй права й привилеї; вони боролися з пересудами свого часу і помилками тодішньої не-української суспільности, котра ніяк не могла привикнути до новонавернених братів та й не хотіла забути, що ці браття - уніяти - українці були колись незединеними і з цеї причини були виключеними від рівноправности з панівним тоді в Польщі віроісповіданням.

Лев Шептицький, так і його попередник Атанас, положили немалі заслуги для обнови нашої України. Була це немаловажна епоха. Дві епархії, перемиська і львівська, це були наймолодші епархії, які перейшли на унію. Атанас Шептицький ледви зміг приєднати всі церкви й манастирі до римської столиці і ревно почав займатися з о р г а н і зуванням своїх вірних. Лев Шептицький приняв духовну управу в епархії, яка щойно 50 літ оставала в унії і продовжав діло свого попередника. Атанас і Лев не жаліли жертв на будову величавого храму соборного в бувшій столиці Червоної Руси, ані на намірене заложення семинарії для виховання духовенства, щоби піднести грецький обряд і поширити духовну науку серед підчиненого народу. Духовенство й нарід, хоч може й не розуміли якслід високої цілі, то із синівським відданням складали жертви на руки свого пастиря і в такий спосіб спільними силами повстала величава церква св. Юрія, як свідок щедрости єпископів і ревности українського духовенства та народу.

Були ще й інші питання до вирішення. Вище духовенство старалося за заложення соборної капітули, не зважаючи на великі перешкоди. Спір над вищістю чернечого духовенства над світським був ще тоді далеким до вирішення.

Отже саме в таку пору і серед таких відносин описаний стан епархії в письмі, котре понижче подаємо в українськім перекладі. В ньому не закривається нічого, всеодно сумні чи додатні сторони. Єпископ надіявся помочи від вищої духовної влади, котра різними наворотами виказала свою прихильність до грецько-українського обряду".

Після такого вступу Якова Головацького, поданий самий лист, який ми передаємо з поправками тодішної української літературної мови. Хто пильно перечитає лист Льва Шептицького, той може зрозуміти, який поступ зроблено в Західній Україні під кожним оглядом упродовж двох минулих століть завдяки діяльности галицько-львівських митрополитів.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СПОГАДИ ПРО ПОКІЙНОГО АРХИЄРЕЯ АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО.

Вмер Митрополит Андрей. Вмер **наш архиерей...** Наш митрополит. Не стало в живих Князя Церкви України... Помер в рідній Україні, у рідному Львові.

Читаємо про це сумні вісти і призадумуємося. Вмер Великий Чоловік, Велика Людина, Святитель Христової Церкви і Віри. Вмер той, що 50 літ працював на полі ділянки нашої Церкви і нашого народу, який Він полюбив всім серцем і душею.

Пів сотки літ. Це не щобуть! Це шмат часу. Тому й не диво, що всі ми Його знали, старі і діти. Бо кождому він помагав і цілому народови дари лишив. Знали Його і знатимуть і чужі за Його відважну оборону нашого святого Володимирського східного обряду.

І я теж знав Його. Ось, немов нині, переходить перед очима хлопячий мій вік. Рік 1909. Велике село Камянка Велика, коломийського повіту. Готується воно до торжества. Має переїздити через село з Коломиї через Обертин до Городенки Митрополит Шептицький. Було це в серпні. Гарний літній погідний день. Я тоді укінчив чотиро-клясову народну школу в цім селі і приготовлявся до гімназійного іспиту. Скликала нас шкілярів управителька школи Анна Мардарович, дочка нашого старенького пароха Ілії Мардаровича (обидвоє померли на засланню в Талергофі в минулій світовій війні). Плетемо вінки. Уквітчуємо школу. Маємо входові ворота з гостинця. Показує нам пані образ Владики Андрея, молодого ще тоді, з гарною русявою бородою, і з милою усмішкою на лиці. Від радости в нас серця бються! Будемо Його нині бачити. Весь шлях, цісарська дорога, удекорована в сосни та жовто-блакитні стяги, а на шляху цвіти, зілля та оріховий пахучий лист...

Пополудни. Народу при шляху збирається чим раз більше і більше. Це селяни з села і околичних сіл. Прагнуть бачити свого Владику і дістати Його благословення.

Посольство з села їде витати Князя Церкви на невеличку стацийку залізничу в недалекім селі Турці (коломийського повіту).

І нас кількох вибраних школярів, хлопців і дівчат, теж їде туди.

Надїздить поїзд. Бачимо вже митрополита. Такий як на образі! Споглянув я на високу, поважну постать з лагідним і ласкавим поглядом і більш не памятаю, що зі мною було. Якісь дивні чуття мене опанували. Отсе поцілунок Владики спочив на моїй хлопячій голові і на головах інших дітей, що прийшли Його витати. Я задрожав і легонько зробилося на серці. Чого? Не знаю.

Бричкою з чотирма кіньми їде Князь Церкви в село. Нарід клонить голови і клякає, а Митрополит благословить усіх хрестом. Яка торжественна хвиля!

Щож може бути більш памятного в життю, як ось такі торжества нашого побожного селянського народу!

Митрополит вступає в церкву на горбику між липами. Звідтам по коротких молитвах за людей вступає і до маленького костела, що по другій стороні шляху. Година молитов, година побуту в селі, година побожности. Знова благословенство на всі сторони, це раз ласкавий, батьківський погляд на стій побожний нарід і чвірка рушає на північ в сторону Обертина.

* * *

Минуло три роки. Я уже студент, на вакаціях. Одної неділі, пополудні, іде вся родина, з покійним батеньком, в рідне село Коршів (також коломийський повіт). Там торжество. Благословення будинку (дому дідичівщини), який князь церкви (при парцеляції панських дібр з пок. о. Титом Войнаровським) подарував на Рільничу-агрономічну Українську Школу, першу того роду з викладовою українською мовою. Про цю школу були згадки пок. д-ра Трильовського в дописах в „Свободі" з 1936-7 під наг. „Органічна праця в рідному краю".

При парцеляції ось тих грунтів і лісів можна було набути поля чи ліси тільки нашим українцям. Ось так і мій покійний батенько купили там тоді поля й ліса тай згодом знова вернули жити в рідне село Коршів, де і поховані.

Немов нині бачу. Великий білий будинок, замок в гарнім огороді між соснами та вишневими садками, весь омаєний національними прапорами і малиновими - січовими. Напроти шляху Коршів-Гостів-Хоцемир-Товмач, велика церква. Там молитви Митрополита в асисті старенького місцевого пароха, Августина Левицького, і сусідного священства. Нарід наповнив вулиці, широке оболоння при ставі, та гостинець аж гень на горбик до роздорожа в царину, коло цвинтаря.

Вечоріє. Всі вкруг будинку. Здалека тяжко все бачити, тож кождий товпиться, щоб ближче. Врешті на ганку Він, наш Владика. Позолоченим Хрестом благословить всіх. В проміннях сонця мерехтить Хрест і ясність його бє мене в очі і цілує в чоло. Знова незабута хвилина, свята година.

З цим поцілунком Хреста виїхав я і в Америку вже наступного року і з ним поніс і цей другий незатертий спогад про нашого Митрополита.

* * *

В Америці час минав. Одинацять літ пізніше. В Шикаго. Сюди приїздить славетної памяти наш Український Національний Хор Кошиця. Про концерт і бенкет я написав тоді допис до „Свободи" з дня 14. листопаду і там, між іншим, читаємо:

Довго з нетерпеливістю чекали громадяни українські міста Шикага на день 30. жовтня 1922 і вкінці дочекалися. Був концерт. По концерті урядження вечеру-бенкет для хору в готелю Конгрес. На вечері були присутні різні. І був також присутний Митрополит Андрей Шептицький...

У вівторок принято хор і уладжено Йому вечеру в (в парафіяльному) домі, а то старанням пароха о. В. Стецюка і Митрополита, який при відїзді мав нагоду познакомитись ближче з А. Кошицем і його співаками. Тут співаки відспівали кілька чудових пісень церковних і народних, що лишиться довго в памяти старенького Архиерея і всім, що були там присутні...

Так. Памятаю добре. Хор співав Службу Божу, напіви львівські і київські, композиції Бортнянського, Стеценка, А р х а н г е л ь с ь к о г о та інші. Ллється спів незабутнього хору. Дивлюся, а покійному Митрополиті, котяться по обличчю сльози як перли і спливають на карпет. Пісня прогомоніла. Тихо. Ніхто не відзивається. Очі Митрополита підносяться вгору. Милим поглядом обсипав Він всіх хористів, диригента тай всіх нас присутних і дріжучим голосом промовив:

„Співайте діти, най Вам Бог помагає! Бережіть ці пісні! Це наш скарб, скарб України! Бережіть наш обряд і пісні церковні, вони золото нашої віри і сили...!"

Прощаємося. Підходимо до Митрополита і всіх нас Він благословить та кладе поцілунок на голови наші. Незабутий поцілунок. Останній поцілунок.

Відтоді минуло якраз 22 роки. Україна в вогні. Митрополит вмер. Більше нас не поблагословить і не поцілує. Але пісні українські, народні і церковні, які Він так любив, гомонять далі й гомонітимуть довіку. Вони занесуть Всевишньому подяку від всього нашого народу за щастя, що дав нам Митрополита, а колись пізніше, у Вільному Львові і Києві, прогомонять ще і „Вічная Память" Митрополитові Андрееви Шептицькому, **нашому** славному і доброму **Владиці.**

о. Степан Мусійчук,
Йонгставн, Огайо.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ ЗА МОРЕМ

Комунікат ч. 11 — Листопад, 1944.

1. **Надходячий Різдвяний Зїзд і другий ювилей СУКВ.**

Як попередніми роками, річний і Різдвяний зїзд СУКВ відбудеться у Лондоні в пору українських Різдвяних свят. Січня 5, 6, і 7-го. Це рівночасно буде свято другої річниці СУКВ. При цій нагоді відбудуться річні збори Союзу, будуть проголошені звіти членів управи і буде вибір нової Управи на рік 1945. Начерк програми в скороченню такий:

Пятниця, 5-го січня: Реєстрація членів і гостей. Вибір різних комітетів. Збори управи.

Субота, 6-го січня: Річні збори СУКВ. Звіти членів Управи, запити й дискусії. Спільна фотографія всіх учасників зїзду. Обід. — Реферат: „Канадійська Регабілітація і повоєнні пляни". Представник головної військової команди. По рефераті питання і дискусія. Година 7-ма вечером: Спільна Свята Вечера у домівці. Кутя, пироги, голубці і т. п. — Пізніше: Спільний вечер у домівці вояків. Коляди, забави, співи і т. д. Гостями на цім вечерку будуть члени місцевої парафії.

Неділя, 7-го січня: Богослуження для всіх. Для греко-православних відправляти буде капелян о. Савчук. Для греко-католиків відправляти буде капелян о. Горошко. Обидві відправи відбудуться за чергою в домівці СУКВ. Спільний бенкет на місці, 2. година пополудні. Докінчення нарад і зїзду, в домівці. Вечером: Спільні забави і коляди.

Понеділок, 8-го і вівторок, 9-го: Для тих, що будуть мати довший урльоп, українська громада в Менчестер приготовляє святочну програму.

2. **Зїзд СУКВ на континенті.**

Зїзд СУКВ заряджений в пору і з нагоди Листопадового Свята в днях 25-го і 26-го відбудеться в Брюселі в Бельгії в салі Монастирського дому при українській ґреко-католицькій церкві св. Йосафата.

При цій нагоді українці в Брюселі прилагоджують приняття для канадійських вояків. Зарядчиками цего приняття є панове: Руденко, Дорошенко, Косович і Граб, члени Української Національної Ради в Бельгії та Товариства Бувших Українських Вояків в Бельгії.

Різдвяний зїзд на континенті відбудеться в пору Йорданських Свят, 19-го січня.

3. **Зїзд СУКВ в Італії.**

Зїзд в Італії відбудетьсня в ту саму пору що і в Лондоні, себто 5, ... і 7-го січня. Заряджують його комітет СУКВ на дальший схід: летун поручник В. Керелюк, стрілець А. Николюк і члени комітету, при помочі Всеч. Отців в Римі. Зїзд відбудеться в Римі.

3. або 4 стор.

4. **Пакунки і посилки на поміч СУКВ.**

СУКВ отримав право від британійського уряду на те, що можна посилки харчів і т. п. посилати прямо на адресу Союзу. Всі пакунки тепер можна слати прямо, крім папіросів. Папіроси надалі треба адресувати на адреси членів вояків. Хоч право тепер позволяє слати пакунки прямо на адресу Союзу, то проте вага тих пакунків надалі остається менша як вага тих пакунків і посилок, які адресовані до самих вояків. Тому просимо всіх добродіїв і жертводавців, які мають намір посилати нам пакунки, адресувати їх як нижче подано:

U. C. S. A. SERVICES CLUB
218 Sussex Gardens, Paddington, London W. 2,
c/o Assistant Director,
Canadian Auriliary Services, C. A. O.

або:

H/Capt. S. W. SAWCHUK,
Ukr. Greek Orthodox Chaplain
Cdn. Army, England

H/Capt. HOROSHKO,
Ukr. Greek Catholic Chaplain,
Cdn. Army, England.

F/O B. PANCHUK,
C-18825,
RCAF Overseas.

Sgt. H. G. KOZICKY,
W-13020 (CWAC)
41 Coy.,
Cdn. Army, England.

Lieut. ANN CRAPLEVE,
CWAC,
Cdn. Army, England.

LAW ANNE CHERNIAWSKY,
W-309320 (RCAF W.D.)
RCAF Overseas.

Cpl S. KALIN,
Can. R-107141,
RCAF Overseas.

Про кожну посилку просимо ласкаво повідомити і Управу СУКВ і того, на чию адресу пакунок висилається. Управа у Лондоні подбає про розподіл пакунків для вояків в Італії, Франції, Бельґії, Голяндії, чи де вони не булиб.

5. **Господар в Домівці СУКВ в Лондоні.**

Дається до відома, що Управа на днях наняла до домівки господаря в особі пана Томи Зуляка, українця з Тернополя, Галичина. П. Зуляк має в Канаді брата ,котрий живе в Торонто.

6. **Управителька Домівки СУКВ.**

Кап. Антін Ґаджоса, перенесений в інші сторони у виконанню своїх військових обовязків, перестає бути управителем домівки СУКВ в Лондоні. Його місце перебрала панна А. Чернявська, з Вегревил, Алберта. Пнна Чернявська віддає свій вільний час цілковито для праці в домівці і в канцелярії Союзу. Всі вояки і Управа вдячні їй за цю працю, яка є жертвована цілком добровільно, а так жертвують свій час всі члени управи.

За Управу Союзу Українських Канадійських Вояків.

Б. Панчук, голова
Оленка Козіцька, писарка
Анна Храплива, касієрка

З Канцелярії КУК.

ТАРЗАН, ч. 1083. У небезпеці.

-1083-

AS THE AUTOGYRO SOARED NEAR, TARZAN THREW A LASSO OVER THE GORILLA AND FASTENED THE ROPE.

THE MACHINE LIFTED. THE STRUGGLING BEAST SWUNG CLEAR.

BUT THE ADDED WEIGHT OF THE GIANT GORILLA CAUSED THE MACHINE TO LURCH DANGEROUSLY.

SPECTATORS IN THE STREET CRIED OUT IN ALARM: 'THEY'RE GOING TO CRASH!'

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Як автожиро підлетіло ближче, Тарзан закинув ляссо на горилю й потягнув шнур.

Машина підняла шамотаючогося звіра в повітря.

Але через тягар горилля машина стала небезпечно хитатися.

Видці на вулиці закричали: „Вони розібються"!